

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: 1 Samuël 2, 10
Middagdienst

Titel: Vreugde over Gods recht en rijk

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Zingen : Psalm 96 : 1, 2 en 5**
- 4. Gebed voor de opening van het Woord**
- 5. Schriftlezing : 1 Samuël 1**
- 6. Zingen : Lied 9 : 1, 3, 9 en 10**
- 7. Tekst : 1 Samuël 2 : 10**
- 8. Preek**
- 9. Geloofsbelijdenis op de wijs van Gezang 3**
- 10. Dankzegging en gebed**
- 11. Slotzang : Psalm 36 : 2 en 3**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Begrijpt u Hanna? Jarenlang was haar leven beheerst geweest door het feit dat ze geen kinderen had. Ze had wel de liefde van haar man Elkana, maar ze had geen kind van hem. Uiteindelijk had de Here, na vele jaren van verdriet, haar gebed verhoord en haar een zoon gegeven. Wat een feest moet dat voor haar en haar man Elkana geweest zijn. Maar nu was het moment gekomen dat Hanna de belofte die ze aan de Here had gedaan ging inlossen. Ze had de Here beloofd dat ze, als ze een zoon van de Here zou krijgen, dit kind voor zijn aangezicht zou brengen en het kind daar voor altijd zou blijven. Nu was Samuël net gespeend. Drie, maximaal vier jaar zal hij geweest zijn. Wat moet er door Hanna heen zijn gegaan? Heb je na zovele jaren van verdriet een kind van de Here ontvangen en dan moet je dat kleine joch nu al achterlaten in Silo. Zonder telefoon om hem iedere dag of iedere week even te spreken. Slechts één keer per jaar zou ze hem even weerzien. Als ze als gezin naar Silo gingen om de Here in de tabernakel te aanbidden.

Voor je gevoel moet dit voor Hanna een heel moeilijk moment zijn. Voor een jaar afscheid nemen van het kind waar je zo lang naar verlangd hebt. Terwijl het kind nog zo klein is. Maar het is opvallend dat we in het gebed van Hanna geen enkele klacht daarover horen. We horen haar zelfs niet vragen of de Here voor Samuël zal willen zorgen. Het gebed lijkt zo weinig persoonlijk dat je je haast gaat afvragen of Hanna wel een gewone moeder en vrouw is.

Want waar heeft ze het over in haar gebed? Laten we eens kijken. Vers 1. Ze prijst de Here die haar hoorn heeft verhoogd. En ze opent haar mond tegen haar vijanden, omdat de Here haar geholpen heeft. Vers 2. Ze prijst de Here om zijn heiligheid. In vers 3 roept ze op om toch niet hoogmoedig te zijn en geen domme praat uit te slaan. Want de Here weet alles en onze daden worden door Hem getoetst. In de verzen 4 tot en met 8 geeft ze dan allerlei voorbeelden van hoe de Here mensen die het goed ging klein maakt en mensen die het slecht ging een nieuwe toekomst geeft. Om dan vers 8 te beëindigen met erop te wijzen dat de grondvesten van de aarde, het fundament van de aarde, van de Here zijn. De conclusie in vers 9 is dan dat de Here de voeten van zijn gunstgenoten behoedt, maar de goddelozen laat omkomen in duisternis. Want een mens in niet sterk door zijn eigen kracht.

Hanna looft de Here in haar gebed niet zozeer om het kind dat zij heeft gekregen, maar ze prijst de Here om zijn regering over de aarde en de mensen. Ik heb de tekst van vanmorgen (*vanmiddag*) dan ook als volgt samengevat.

Bij het afstaan van haar zoon Samuël aan de Here vindt Hanna haar vreugde in het Koning van hemel en aarde.

Zij verheugt zich:

- 1. over de rechtvaardigheid van de Koning van hemel en aarde,**
- 2. over de komst van de Koning van hemel en aarde.**

We zullen dus eerst zien hoe Hanna zich bij het afscheid van Samuël verheugt over de rechtvaardigheid van de Koning van hemel en aarde.

Jongens en meisjes, jongelui, jullie kennen ze waarschijnlijk ook wel in jullie klas, die klasgenoten die zich meer voelen dan anderen. Omdat ze beter zijn in sport of omdat ze beter kunnen leren, of omdat ze sterker zijn, stoerder zijn, er mooier uitzien, mooiere kleren hebben, of om wat voor reden dan ook. Ze vinden zichzelf heel bijzonder en het lukt ze vaak ook nog om daar anderen van te overtuigen. Zodat ze altijd wel hun vrienden of vriendinnen hebben. Nu zou er nog mee te leven zijn als ze daar voor zichzelf genoeg aan hadden en dat verder niet lieten merken. Maar vaak is het ook nog zo, dat ze aan iedereen willen laten zien hoe geweldig ze zijn. En de manier waarop ze dat doen is vaak heel vervelend voor een of twee andere klasgenoten. Want die zijn de pineut. Als die fantastische types moeten laten zien hoe geweldig ze zijn door die anderen te pesten.

Hanna was ook slachtoffer geworden van zo iemand die zichzelf zo bijzonder vond. Niet op school, maar thuis. De andere vrouw van haar man Elkana, Peninna genaamd, treiterde Hanna telkens weer, met het feit dat Hanna geen kinderen had en zij wel. Ze treiterde haar net zolang tot Hanna haar beheersing verloor. Net zoals die stoere types op school. Ze blijven net zolang treiteren tot die ander driftig wordt of gaat huilen. Dan hebben ze hun doel bereikt. Dan hebben ze gewonnen. Voor hun gevoel tenminste. Dat Peninna ook zo deed weten we uit vers 6 van hoofdstuk 1, waar staat: *haar mededingster echter (Peninna) tergde(treiterde) haar voortdurend om haar tot drift te prikkelen, omdat de Here haar moederschoot toegesloten had.* En volgens vers 7 leidde dit ertoe dat Hanna zat te huilen en niet wilde eten. Peninna kon weer trots zijn op zichzelf.

Maar nu ook zij een kind van de Here heeft gekregen kan Peninna haar niet meer treiteren daarmee. En daar is ze de Here dankbaar voor en ze looft de Here die haar hoorn heeft verhoogd. Haar hoorn, dat is haar kracht. De kracht waarmee ze naar buiten kan treden en aanvallen kan afweren. Die hoorn is verhoogd. Ze is door de Here gewapend tegen Peninna.

Toch is Hanna niet alleen bezig met haar eigen lijden en het onrecht dat Peninna haar aandeed. Maar Hanna ziet dat veel meer mensen zich gedragen als Peninna. Overal ziet ze die mensen die het zo goed met zichzelf getroffen hebben en die neerkijken op mensen die in hun ogen minder zijn dan zij. Overal ziet zij ook het onrecht dat deze mensen andere mensen aandoen. Overal om haar heen ziet zij mensen lijden onder onrecht en onderdrukking.

Soms lijkt het er zelfs op dat de Here al deze mensen die hun gaven misbruiken om zich boven anderen te verheffen en hen het leven zuur te maken maar rustig hun gang laat gaan. Alsof de Here niet opkomt voor mensen die zo onder anderen lijden. Is er dan geen God die recht doet en een einde maakt aan dit lijden? En de ervaring van Hanna, is dat de Here wel zeker recht doet en zich de ellende van de geringe mensen aantrekt. Daarom zegt ze in vers 3 dat de Here een alwetend God is en dat door Hem de daden worden getoetst. De boog van de helden, de mensen die zich grote strijders weten en daar misbruik van maken. De boog van deze helden, deze helden zelf worden door de Here gebroken. En de zwakke mensen geeft de Here kracht. Zodat wie krachtig en machtig leek nu zwakker is dan die zwakkelingen. En de mensen die zo trots waren op hun rijkdom en neerzagen op arme mensen, die raken al hun geld kwijt en moeten gaan werken voor hun eten. En wie hongerig was hoeft niet meer te werken (vers 5). De onvruchtbare baart er zeven en wei rijk aan kinderen, verwelkt.

En zo gaat Hanna verder in de verzen 7 en 8. De aarde is van de Here. Hij heeft de aarde geschapen en Hij slaapt niet. Mensen die zich verheffen en anderen onrecht doen komen echt niet ongestraft weg. En zijn kinderen, zij die respect hebben voor de Here en hun naaste worden door de Here staande gehouden. Ook als zij soms door het stof lijken te kruipen door wat hun wordt aangedaan. Want een man is niet sterk door kracht. (vers 9) Dat betekent: een mens is niet sterk omdat hij van zichzelf kracht heeft. En we mogen dit rustig uitbreiden naar andere dingen in het leven. Niemand is slim omdat hij van zichzelf slim is. Niemand is mooi omdat hij dat van zichzelf is. Niemand is rijk omdat

hij dat van zichzelf is. Nee. Wie rijk, mooi, sterk of slim is, is dat door het werk van de Here. En wie dat niet wil erkennen, zal het wel merken.

Dat is wat Hanna bedoelt als ze in de eerste regel van ons vers zegt, dat wie met de Here twisten, worden gebroken. Wie doet of hij van zichzelf sterk is, slim, mooi of rijk. Wie meent dat hij ongestraft onrecht kan plegen tegenover anderen, heeft maar niet alleen een twist met zijn slachtoffers, maar ook feite met God. Want hij erkent niet dat de Here hem deze gaven heeft gegeven. En hij erkent niet dat de Here regels heeft gegeven voor de omgang met de naaste. En daarom worden deze mensen gebroken. Deze mensen die zo graag anderen breken, die er zoveel plezier in hebben als ze anderen kunnen breken, zij worden zelf gebroken.

De Here dondert over hen in de hemel, zegt Hanna in de tweede regel van onze tekst. Zoals tromgeroffel of trompetten vroeger de komst van de koning aankondigde. Zo kondigt de donder de komst van de Here aan die recht gaat spreken over mensen die God en de naasten hun recht betwisten. Het alles overstemmende geluid van de donder laat de aarde weten: er is Iemand veel groter dan u. Luister maar. En weet goed: Hij zal komen om recht te spreken en recht te doen. En niemand ontsnapt aan zijn blik en zijn oordeel.

Daarom zegt Hanna in de derde regel als conclusie: de Here richt de einden van de aarde. De Here spreekt recht en doet recht. En dat niet alleen in het leven van Hanna, maar tot aan de einden van de aarde. Overal. Ook hier in Nederland. Waar de brutale mensen, die zich van recht en regels niets aantrekken, steeds sterker lijken te worden. Ook in ons land zal de Here recht spreken over deze mensen en zij zullen hun straf niet ontgaan. Wie anderen van hun rechten beroofd, zijn rechten zullen door de Here ontnomen worden.

De Here, dat is de naam die Hanna telkens weer voor God gebruikt. Want zo ervaart ze Hem. Als de Here, de God die zijn Woord houdt. Die doet zoals Hij heeft gezegd. Die gezegd heeft dat Hij goddelozen zal straffen en vromen zal zegenen. Dat is wat Hanna in haar eigen leven heeft ervaren en dat is wat ze gelooft van de Here. En dat is voor Hanna op dit moment, waarop ze haar kind achterlaat bij Eli veel belangrijker dan het feit dat ze haar kind in Silo laat. De vreugde over de rechtvaardigheid van de Here is veel groter dan de pijn van het achterlaten van haar kind. Een kind waarvan ze weet dat het in de handen van de Here is.

Hanna blijkt in haar gebed dus veel verder te kijken dan de ellende die zij heeft ervaren door de pesterijen van Peninna. Ze heeft oog voor al het onrecht dat mensen moeten ervaren door anderen die zich meer voelen dan anderen. Ja, ze kijkt zelfs nog verder. Ze ziet ook hoe deze trotse mensen God van zijn eer beroven door te doen alsof zij hun kracht, slimheid, rijkdom, kinderen, en noem het maar op, van zichzelf hebben. Terwijl zij het van de Here hebben ontvangen. En ze prijst de Here omdat Hij optreedt tegen dit onrecht in zijn schepping. De wereld is en blijft het Koninkrijk van God. Hij spreekt recht en doet recht.

We zullen in de tweede plaats zien hoe Hanna zich bij het afscheid van Samuël verheugt over de komst van de Koning van hemel en aarde.

In het eerste punt hebben we Hanna dus leren kennen als een vrouw die wil dat de Here aan zijn recht komt en die ook niet wil dat haar naaste van zijn recht beroofd wordt, door mensen met grote monden en geweld. Het hoeft ons dan ook niet te verbazen als we zien dat Hanna vervolgens de Here prijst omdat Hij sterkte geeft aan zijn koning en hij de hoorn van zijn gezalfde verhoogt.

Dat we in dit geval niet aan de koning van Israël moeten denken. Want in die dagen had Israël nog geen koning. Pas een zeventig jaar later, toen Samuël oud geworden was ontving Israël voor het eerst een koning in de persoon van Saul. Nu is het in theorie mogelijk dat Hanna de Here prijst omdat Hij sterkte aan koningen in zijn algemeenheid geeft. Maar erg waarschijnlijk is dat niet. Het lijkt het me veel meer voor de hand te liggen om er vanuit te gaan dat Hanna, door de Heilige Geest geleid hier spreekt over de komst van de Messias. Dat woord gebruikt ze ook letterlijk. Want het hebreeuwse woord voor “gezalfde”, waarmee zij haar gebed eindigt, is “Messias”.

Hanna spreekt in deze laatste twee bedes dus haar vreugde uit over het feit dat ze ziet dat de Here bezig is toe te werken naar de komst van de Messias. Ze spreekt haar vreugde uit over de vervulling van het Koninkrijk van God. Ze verlangt naar het rijk waarin geen onrecht meer bedreven wordt. Waar niemand zijn naaste nog treitert en sart. Waar niemand groot denkt van zichzelf, maar ieder mens de Here dankt voor de gaven die ze van Hem hebben ontvangen. Ze verlangt naar vrede. Ze verlangt naar het einde van de zonden en de vervulling van de aarde met de liefde van de Here. En ze ziet dat de Here daarmee bezig is.

Heeft Hanna dan helemaal niet aan Samuël gedacht nu ze hem afstond aan de Here. Natuurlijk wel. Want het feit dat ze hier haar zoon achterlaat in Silo heeft alles te maken met de komst van de Vredevorst, met de komst van de Gezalfde, de Christus. Ze laat haar kind maar niet simpel achter in Silo, bij een ver familielid of zo. Om het daar een tijd te laten logeren of zo. Let u eens op wat ze tegen Eli zegt aan het einde van hoofdstuk 1. Zij zegt: Met uw verlof, mijn heer, zo waar gij leeft, mijn heer, ik ben de vrouw, die hier bij u stond om tot de Here te bidden; om deze jongen heb ik gebeden, en de Here heeft mij gegeven, wat ik van Hem gebeden heb. Daarom sta ik hem aan de Here af, zolang hij leeft, zij hij aan de Here afgestaan.

Hanna schenkt haar zoon aan de Here. Dat de Here haar dit kind op haar gebed gegeven heeft terwijl Hij wist dat zij dit kind weer aan Hem zou afstaan, geeft Hanna rust, nu zij hem achterlaat in Silo. Zij ziet: de Here is hier bezig. Hij wil dit kind, haar Samuël in zijn huis hebben. Dat geeft Hanna de zekerheid dat de Here dan ook voor haar kind zal zorgen. Ja, dat haar kind een plaats heeft in Gods grote reddingsplan voor zijn wereld. En het lijkt erop dat Samuël, hoe klein ook, zich bewust is geweest van deze bijzondere plaats die hij in de plannen van de Here mocht innemen. Want heel mooi eindigt hoofdstuk 1 met te melden dat Samuël zich daar voor de Here neerboog. Dit kleine joch ontmoet zijn Schepper, zijn Here, de God die hij zijn leven lang zal dienen. En het feit dat Hanna had beloofd dat geen scheermes ooit op zijn hoofd zal zijn, geeft de totale toewijding van dit kind aan de Here aan.

Hanna had dit kind niet van de Here gevraagd, omdat zij de gezelligheid van eigen kinderen zocht. Zij had het kind ook niet gevraagd opdat het haar later, als zij oud geworden was, zou opzoeken en voor haar zou zorgen. Nee, zij verlangde naar een kind omdat zij ook langs die weg van het moederschap wilde meewerken aan de komst van het Koninkrijk der hemelen, aan het herstel van de schepping van de Here. Natuurlijk wilde zij ook graag verlost worden van het getreiter van Peninna. Maar haar diepste verlangen was om als vrouw te mogen meewerken aan de vervulling van de moederbelofte. De belofte waarin ook zij mocht delen. De belofte dat het zaad van de vrouw de kop van de slang zou vermorzelen. Zij zag en wist dat dit haar kind een taak zou hebben in de strijd van het zaad van de vrouw tegen de duivel. Dat was haar vreugde. De Here gaat verder met de komst van zijn Gezalfde voor te bereiden en zij als

vrouw mag daaraan meewerken door de Here een zoon te geven die ze eerst van Hem ontvangen heeft.

Honderden jaren later vinden we dezelfde vreugde terug bij Maria. Als zij heeft gehoord dat zij leven mocht geven aan de Messias. Dat zij zijn moeder zal zijn. Een Messias die niet zou komen om gezelschap te zijn voor haar of om voor haar te zorgen als zij oud geworden was. Nee. Ze wist dat dit kind een andere taak had. Namelijk om vrede te brengen in de wereld. Hij zou het Koninkrijk der hemelen op aarde gaan vestigen door de duivel te overwinnen. Dit kind dat zij zou baren zou eindelijk de moederbelofte vervullen. Dit kind zou de kop van de slang vermorzelen. En dat niet door het zwaard, maar door zijn leven te geven voor onze zonden. De overeenkomsten tussen dit gebed van Hanna en de lofzang van Maria zijn opvallend. Het zou te ver voeren om de lofzangen van Hanna en Maria nu nog met elkaar te vergelijken. Maar het is misschien wel een idee om straks thuis, na de maaltijd, die lofzang te lezen uit Lucas 1.

Wat kunnen nog veel leren van deze Hanna. Waarom verlangen wij bijvoorbeeld naar kinderen? Wat verwachten wij van onze kinderen, als wij die van de Here hebben ontvangen. Willen we dat zij onze verlangens bevredigen of willen we op die manier meewerken aan de opbouw van het Koninkrijk van de Here. Moeten onze kinderen worden wat wij niet konden worden? Moeten ze advocaat worden, directeur, een groot sporter. Of is onze diepste wens dat onze kinderen op hun beurt weer mee gaan werken aan de opbouw van het Koninkrijk der hemelen. Kortom zijn onze kinderen voor onszelf of voor de Here? Maar we mogen dat rustig uitbreiden naar ons hele bestaan. Want het gaat om de vraag of wij leven tot meerdere eer en glorie van onze eigen koninkrijkjes of tot die van het Koninkrijk der hemelen? Zien wij nog dat er op onze aarde een grote strijd gaande is? Namelijk de strijd tussen God en de duivel? De strijd tussen God die liefde en vrede en zijn schepping wil redden is en de duivel die in de dood en de verwoesting van deze schepping zijn vreugde vindt. Als we die strijd niet zien, dan zijn we in slaap gesust en dreigen we een makkelijke prooi te worden voor die duivel. Die duivel die rondgaat als een brullende leeuw en naar mensen zoekt om die te verslinden.

Hanna was haar gebed begonnen met de Here te danken dat Hij haar hoorn verhoogd had. En ze eindigt haar gebed met de Here te danken dat Hij de hoorn van zijn gezalfde verhoogt. De verhoging van haar levenshoorn staat tegen de achtergrond van hoorn van

Jezus Christus. De hoorn van David waar Zacharias het in zijn lofzang over heeft nadat zijn zoon Johannes is besneden. Jezus Christus een hoorn van kracht en recht. Deze hoorn is symbool van de kracht waarmee Hij de duivel de nederlaag zal toebrengen en zijn rijk zal vestigen. Maar deze hoorn is ook symbool van de verzoening. Het grote altaar in de tabernakel en later in de tempel had vier horens. Op iedere hoek van het altaar zat er een. En de priester bracht verzoening over de zonden door het bloed van het geslachte dier aan de horens van het altaar te strijken. Later, als Salomo koning wordt, zoekt Adonia, die zich tot koning had laten uitroepen, redding voor zijn leven door de horens van het altaar vast te grijpen.

Laten we dus net als Hanna de Here danken die de hoorn van zijn Gezalfde heeft verhoogd. Want daardoor en alleen daardoor hebben wij toekomst. Want door deze Gezalfde is de duivel en zijn rijk overwonnen en hebben wij vrede met God. Hanna vond haar vreugde in de Koning van hemel en aarde en zijn rijk. Hanna had een intens verlangen naar de komst van het Koninkrijk der hemelen. Een verlangen naar een rijk waarin geen onrecht, geen zonde, meer gevonden wordt, maar in alle dingen naar de geboden van de Here wordt geleefd. Ja, ze verlangde naar de grote Koning, naar de Messias Jezus Christus en zijn rijk. Daar had zij haar hoop op gevestigd en om de komst van dat rijk bad zij. Die Here trekt ons vandaag dus weg uit onze eigen kleine wereldjes, onze persoonlijke koninkrijkjes, en opent onze ogen voor een veel grotere wereld. Zijn wereld. De wereld die Hij geschapen heeft en waar Hij regeert. Waar Hij het kwaad zal straffen en allen die in zijn Zoon geloven tot heerlijkheid zal brengen. De heerlijkheid van het Koninkrijk der hemelen. Het rijk waar onze Verlosser, Jezus Christus regeert voor eeuwig.

Amen